

**Zasady etyki
adwokackiej.
Orzecznictwo Sądu
Dyscyplinarnego
Izby Adwokackiej
w Warszawie
(2005-2018)**

Dowiedz się więcej na www.ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

Podstawą świadczenia pomocy prawnej przez adwokatów i aplikantów adwokackich jest postępowanie w oparciu o zasady etyki zawodowej ujęte w Zbiorze Zasad Etyki i Godności Zawodu, znajdujące swoje oparcie normatywne w art. 80 PrAdw. Znajomość norm etycznych i zasad wykonywania zawodu jest niezbędnym elementem naszej codziennej praktyki i życia osobistego. Znajomość publikacji naukowych i komentarzy, zawierających interpretację poszczególnych przepisów ujawniających nierzadko ewolucję określonych poglądów¹, dostarcza dodatkowych wzorców i wiedzy. Spośród fundamentalnych monografii poświęconych tematyce etyki zawodowej inspiracją dla naszej publikacji stał się między innymi Wybór Orzeczeń Wyższego Sądu Dyscyplinarnego autorstwa *K. Korczyńskiej* i *R. Baszuka*, stanowiący wybór spraw Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury i orzeczeń Sądu Najwyższego, dotyczących zagadnień etyki i godności zawodu². Książka niniejsza to podobny zbiór fragmentów uzasadnień, gromadzący wyłącznie wybrane orzeczenia pierwszoinstancyjnego sądu dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie.

¹ *Z. Krzeziński*, Etyka Adwokacka, Teksty, Orzecznictwo, Komentarz, Warszawa 2008, *J. Nauman*, Zbiór Zasad Etyki i Godności Zawodu. Komentarz, Warszawa 2012, zob. także inne, wybrane pozycje m.in. *W. Marchwicki*, *M. Niedużak*, Odpowiedzialność dyscyplinarna, etyka zawodowa adwokatów i radców prawnych. Orzecznictwo, Warszawa 2011, *P. Skuczyński*, Etyka zawodów prawniczych. Etyka prawnicza, Warszawa 2006, *J. Giezek*, *P. Kardas* (red.), Etyka adwokacka a kontradiktoryjny proces karny, Warszawa 2015, *P. Kardas*, Kilka uwag o funkcji i znaczeniu etycznych i deontologicznych standardów wykonywania zawodów prawniczych, Pal. 2014, Nr 3–4, *R. Baszuka*, Tajemnica zawodowa w wyjaśnieniach obwinionego składanych w postępowaniu dyscyplinarnym, Pal. 2014, Nr 3–4, *G. Borkowski*, Etyka zawodów prawniczych w praktyce. Relacja na sali rozpraw, Lublin 2013, *W. Kisielewicz*, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych i notariuszy, Warszawa 2012, *A. Malicki*, *E. Łojko* (red.), Oczekiwania klienta wobec adwokata w świetle kodeksu etyki adwokackiej, [w:] Wartości a sukces zawodowy prawników – granice kompromisu? Warszawa 2011, *J. Agacka-Indecka*, Tajemnica zawodowa – znaczące rozstrzygnięcia sądów, Pal. 2005, Nr 9–10, *C. Jaworski*, Wokół tajemnicy adwokackiej. Wystąpienie przed Sądem Najwyższym na posiedzeniu w dniu 16 czerwca 1994 r. poprzedzającym wydanie uchwały siedmiu sędziów sygn. akt I KZP 5/94, w sprawie tajemnicy zawodowej adwokatów, Pal. 1994, Nr 9–10.

² *K. Korczyńska*, *R. Baszuka*, Etyka adwokacka. Wybór orzeczeń Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury, Warszawa 2015.

Powstanie niniejszej publikacji związane jest z naszymi wspólnymi doświadczeniami samorządowymi, czyli piastowaniem przez adwokat *Katarzynę Gajowniczek-Pruszyńską* funkcji sędziego i wiceprezes sądu dyscyplinarnego (2006–2016), kiedy to doszło do zebrania i zbadania orzeczeń zapadłych w latach 2005–2015 oraz piastowaniem w aktualnej kadencji (2016–2020) przez adwokat *Martę Tomkiewicz* funkcji sędziego sądu dyscyplinarnego i jej pracą badawczą nad orzeczeniami zapadłymi w latach 2015–2018. Wspólne badania zaowocowały wyborem orzeczeń wraz z uzasadnieniami, zapadłymi na przestrzeni aż 13 lat.

Lekturę przedstawionej Państwu publikacji chciałobyśmy poprzedzić kilkoma refleksjami. Po pierwsze, zależało nam na wyborze najciekawszych, a zarazem najważniejszych rozstrzygnięć, nie skupiając się wyłącznie na tezie, ale podkreślając również walor uzasadnienia, który w wielu przypadkach ma wybitnie edukacyjny charakter³. Dlatego w wielu miejscach nie poprzestałyśmy wyłącznie na wybraniu tezy, ale pokusiłyśmy się o przytoczenie dużo szerszych fragmentów uzasadnienia. Po drugie, dostrzeczcie Państwo różnicę i zmianę w obszarze ilościowym spraw na przestrzeni omawianych lat. Postępowań dyscyplinarnych toczących się i zakończonych przed Sądem Dyscyplinarnym Izby Adwokackiej w Warszawie w latach 2005–2015 było znacznie mniej niż w poddanych badaniu kolejnych trzech latach. Powodów takiego stanu rzeczy jest z pewnością kilka. Niezależnie od tego, że we wcześniejszym okresie adwokaci w mniejszym stopniu kwestionowali rozstrzygnięcia sądu I instancji i zgadzając się z wyrokiem, nie wnosili o sporządzanie uzasadnień, to w 2015 r. doszło do zmiany przepisów, zgodnie z którymi sporządzenie uzasadnienia w przeważających kategoriach spraw ma charakter obligatoryjny⁴. Ponadto wpłynęła na to zjawisko znacznego zwiększenia się liczby adwokatów i aplikantów adwokackich Izby Adwokackiej w Warszawie. Największa Izba w Polsce liczy obecnie ponad sześć tysięcy adwokatów i prawie półtora tysiąca aplikantów. Dostrzegamy także, że na przestrzeni ostatnich lat powiększyła się liczba postępowań dyscyplinarnych, których zakres obejmuje także postępowania karne lub cywilne przeciwko adwokatowi lub aplikantowi. Z kolei określone delikty dyscyplinarne powtarzają się w praktyce orzeczniczej częściej, jak chociażby te z § 1, 6, 8 i 49 ZZZAiGZ, inne zaś występują rzadziej lub wcale.

³ Tak m.in. w przypadku uzasadnień spraw SD 92/15 i SD 36/13.

⁴ Art. 88a zmieniony ustawą z 7.11.2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2014 r. poz. 1778). Nowelizacja ta przesądziła, że „1. Orzeczenia i postanowienia kończące postępowanie dyscyplinarne z urzędu doręcza się wraz z uzasadnieniem stronom oraz Ministrowi Sprawiedliwości. 2. Uzasadnienia nie sporządza się z urzędu w sprawach, w których uwzględniono wniosek rzecznika dyscyplinarnego o wydanie orzeczenia i wymierzenie uzgodnionej z obwinionym kary dyscyplinarnej bez przeprowadzenia rozprawy oraz wniosek obwinianego o wydanie orzeczenia i wymierzenie mu określonej kary dyscyplinarnej, ani w sprawach, w których wymierzono karę upomnienia (...)”.

Zastrzegamy, że niniejsza publikacja nie ma charakteru wyczerpującego i nie zawiera wszystkich prejudykatów dyscyplinarnych wydanych w omawianym okresie. Udostępnione nam bowiem orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie w wielu przypadkach nie zawierały uzasadnień, wobec braku ich sporządzenia i zaskarżenia. Część rozstrzygnięć dyscyplinarnych w ogóle nie została uwzględniona wobec braku ich prawomocności, natomiast część nie została wykorzystana na skutek selekcji w oparciu o różne kryteria: wąskiego zakresu uzasadnienia, powtarzalności argumentacji.

Oczywisty cel, jaki przyświecał nam podczas przygotowywania publikacji, to poszerzenie wiedzy adwokatów i aplikantów adwokackich o zapadłych orzeczeniach dyscyplinarnych, których znajomość ma szansę, jak ufamy, dodatkowo kształtować postawy etyczne koleżanek i kolegów w oparciu o obowiązujące normy deontologiczne. Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja stanowić będzie również uhonorowanie pracy na rzecz samorządu zawodowego tych adwokatów, którzy zostali wybrani do piastowania funkcji Sędziów Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie. Kierujemy wyrazy uznania do wszystkich adwokatów, którzy sprawowali tę funkcję.

Uważamy, że zebranie w jednej publikacji orzeczeń, których wartość i użyteczność dla praktyki zawodowej i życia osobistego adwokatów i aplikantów jest nie do przecenienia, może mieć szczególne znaczenie dla najmłodszego pokolenia członków Palestry. Liczymy też, że z treścią tych wybranych elementów uzasadnień będą mogli zapoznać się zarówno obecni, jak i przyszli sędziowie i rzecznicy dyscyplinarni Adwokatury.

Udostępnione uzasadnienia orzeczeń zostały zanonimizowane w taki sposób, aby uniemożliwić ustalenie tożsamości stron postępowania, w szczególności byłych obwinionych. Stąd też w wielu miejscach znalazły się nawiasy i wykropkowane pola, zastępujące treść, której przytoczenie mogłoby ujawniać niewrażliwe dane. Jednocześnie zacytowane fragmenty uzasadnień nie były poddawane żadnej merytorycznej ingerencji. Publikacja została opracowana w taki sposób, by ułatwić czytelnikowi poszukiwanie przykładowych orzeczeń dotyczących określonego deliktu dyscyplinarnego. Punktem odniesienia są zatem poszczególne paragrafy ZZEaIGZ, zaś w końcowej części publikacji wyszczególniliśmy orzeczenia odnoszące się do zagadnień dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej, problematyki przedawnień deliktów dyscyplinarnych i tzw. wypadków mniejszej wagi. W przypadku, gdy kwalifikacja czynu lub czynów miała charakter kumulatywny, np. § 1 w zw. z § 6 i 8 ZZEaIGZ, odpowiednie fragmenty tego samego uzasadnienia, ale odnoszące się do każdego z paragrafów, zostały przytoczone przy tym paragrafie, stąd obszerność publikacji. W naszym przekonaniu taka metoda ujęcia ułatwia poszukiwanie orzeczeń, odnoszących się do poszczególnych deliktów. War-

to zaznaczyć, że ogólny charakter normy z § 1 ZZEaIGZ i powszechne ujmowanie jej w kwalifikacji prawnej przypisanych przewinień powoduje, że orzecznictwo do § 1 jest w przygotowanym przez nas zbiorze najobszerniejsze. Wspomnieć wypada, że niniejsza publikacja nie obejmuje najnowszych zmian ZZEiGZ, skupiając się na orzeczeniach zapadłych do 2018 r. i stanie prawnym obowiązującym w dacie orzekania.

Wyrażamy nadzieję, że niniejsza unikatowa na skalę kraju publikacja stanie się pożytecznym źródłem wiedzy nie tylko dla adwokatów i aplikantów adwokackich, ale przyczyni się do zmiany postrzegania samorządowego sądownictwa dyscyplinarnego, które jest gwarancją niezależnej i samodzielnej Adwokatury Polskiej. Jakże trafnie ujęli to *K. Korczyńska* i *R. Baszuk*: „Blisko stuletni dorobek orzecznictwa adwokackiego sądownictwa dyscyplinarnego uważamy za jedno z najistotniejszych źródeł tożsamości adwokatury, opartej na wartościach kultywowanych przez kolejne pokolenia. Zasady etyki oraz dotyczące ich orzecznictwo stanowią stabilny punkt odniesienia deontologicznego adwokatury. Jednocześnie mogą i powinny być źródłem inspiracji w rozważaniach nad przyszłością i nowymi wyzwaniami stawianymi przed adwokaturą i adwokatami”⁵.

Na koniec przekazujemy podziękowania Panu Prezesowi Sądu Dyscyplinarnego Izby Warszawskiej dr. *Witoldowi Kabańskiemu*, a także wszystkim pracownikom Biura Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie za pomoc przy powstawaniu niniejszej publikacji.

Roztoki Górne–Warszawa, październik 2019 r.
Katarzyna Gajowniczek-Pruszyńska
Marta Tomkiewicz

⁵ *K. Korczyńska, R. Baszuk, Etyka*, s. XIX.

Przejdź do księgarni →



ksiegarnia.beck.pl